

"קרוב לבית" יום מחול ייחודי בבית להקת המחול הקיבוצית בקיבוץ געתון כחלק ממיזם שנת ה-70 של סל תרבות ארצי

קרוב לבית: מיזם ייחודי של תחום המחול בסל תרבות ארצי. יום פעילות בביתה של להקת מחול ישראלית במהלכו זוכים התלמידים בחוויה מקיפה ומעשירה הכוללת: השתתפות בסדנאות מעשיות, סיור מודרך בכפר המחול, צפייה במופע הזירה "קיבוצית 360 מעלות" ובסיומו שיחה עם רקדני הלהקה.

להקת המחול הקיבוצית: הוקמה בשנת 1970 על ידי יהודית ארנון, ניצולת שואה שנדרה נדר, שאם היא תשאר בחיים היא תרקוד לנצח. הלהקה ממוקמת מאז ועד היום בקיבוץ געתון שבגליל. ייחודה של הלהקה בעשרים השנים הראשונות לקיומה היה שכל חברה היו קיבוצניקים, דבר שהשפיע על ההווי והתכנים. בשנת 1996 קיבל את ניהול הלהקה רמי באר שהיה רקדן בלהקה ויצר בה. הוא הפך אותה מלהקה רפרטוארית ללהקה עם חותם של כוריאוגרף אחד. הלהקה מופיעה רבות בארץ ובעולם והינה להקה מרכזית בעולם המחול הישראלי. סגנונה הוא וירטואוזי ובעל אמירה אמנותית מרגשת.

רמי באר: המנהל האמנותי והכוריאוגרף של הלהקה. נולד בקיבוץ געתון, למד אצל יהודית ארנון, רקד בלהקה והחל ליצור עבודות עבורה עד שמונה לכוריאוגרף הלהקה. במשך השנים יצר מעל 50 עבודות, רובן יצירות באורך מלא לערב שלם. באר מוכר ומפורסם בארץ ובעולם וקיבל פרסים רבים.

באר יוצר מתוך עולמו הפנימי וזהותו כיליד הארץ, יליד קיבוץ, בן לניצולי שואה, אדם המחובר לחברה ולארץ ישראל. יצירותיו שואבות רעיונות וחומרים מההוויה הישראלית אך יש בהן גם אלמנטים מופשטים והיבטים אוניברסאליים המרגשים את הקהל ברחבי העולם. באר לא מספר סיפור ברור ואף לא מציג את עמדותיו, אלא משאיר זאת לדמיונו היצירתי של הצופה. הייחוד של באר הוא תפישתו הבימתית הטוטאלית הכוללת תנועה, חלל, עיצוב במה ותאורה. יצירותיו של באר מאופיינות באנרגיה חזקה התובעת רמה טכנית גבוהה, שפת תנועה אקספרסיבית מוקצנת, שימוש מופלא באביזרים ושיתוף הרקדנים בחיפוש התנועתי על ידי תהליכי אימפרוביזציה (אלתור) ארוכים.

היצירה "קיבוצית 360 מעלות"

מופע משתף ובלתי אמצעי בין רקדני להקת המחול הקיבוצית והקהל באולם. החוויה היא חווית מחול טוטלי, אשר יוצרת מתח ואנרגיה שיא באמצעות 12 רקדנים, היוצרים מעגל של 360 מעלות באולם כך שהקהל הופך למשתתף פעיל הן בצפייה והן בריקוד.

הכנה ליום הפעילות

מושגים בסיסיים: מהו מחול ומהי יצירת מחול?

כוריאוגרף - היוצר שאחראי על כל מרכיבי יצירת המחול.

משפט תנועתי - סידרה קצרה של תנועות.

שפה תנועתית - חיבור של המשפטים התנועתיים, ה"מילון" התנועתי הייחודי של היצירה, טכניקת המחול הספציפית שמשתמשים בה והסגנון (קלאסי, מודרני, אחר).

סוגי מחול מרכזיים - הינם הבלט הקלאסי והמחול המודרני. סגנונות בולטים אחרים הינם: מחול עכשווי, תיאטרון מחול, ריקודי רחוב, פלמנקו ועוד.

הרעיון המרכזי - המוביל את הכוריאוגרף. יכול להיות סיפור, רגש, תוכן ומסר או רעיון מופשט.

מרחב - חלל הבמה בו נעים הרקדנים והשימוש שהם עושים בו. מעניין לשים לב האם הרקדנים נעים במקום אחד, מתקדמים בחלל במסלולים, יוצרים מבנים (שורות, טור) משתמשים ברמות גובה שונות (גבוה - עמידה וקפיצה, בינוני - כיפוף רגלים, נמוך רצפה).

הרקדנים - בלתי אפשרי להפריד בין הרקדן והריקוד. הם היצירה וכלי הביטוי בו זמנית בניגוד לאמנויות אחרות. הם שמאפשרים לכוריאוגרף להביע את עצמו ולעיתים גם משתתפים בתהליך יצירת המחול. מעניין לשים לב ליכולות הטכניות ורמת המיומנות הגופנית של הרקדן ולנוכחותו. מה ההכשרה שלהם (קלאסי, מודרני, אחר)? לאיכויות התנועתיות, לשרירים, הזיעה וכו'. יש לשים לב למספר הרקדנים, החלוקה המגדרית (כמה בנים וכמה בנות?).

הלווי המוסיקלי - של המחול יכול להיות קטע מוסיקה קיים או מוסיקה המולחנת במיוחד למחול. התנועות יכולות להיות מותאמות למוסיקה בדיוק רב, בצורה חלקית או להיות מנוגדות למוסיקה (תנועה איטית בלווי מוסיקה מהירה) המוסיקה תורמת ליצירת המכלול האמנותי השלם.

התלבושות והתפאורה - גם הם משלימים את החוויה האמנותית. הכוריאוגרף מחליט על צבע ועיצוב התלבושת, מה תהיה התפאורה או האם בכלל תהיה, צורת הבמה והשיבה של הקהל ועוד. כל החלטה כזאת היא מכוונת ויוצרת משמעות.

כהכנה נוספת לצפייה, היכנסו בכיתה לאתר הלהקה והתרשמו מפעילותה –

<http://www.kcdc.co.il>

מה אנחנו חווים במהלך המופע?

אמנות המחול במהותה היא מופשטת מאחר שהיא מבוססת על תקשורת לא מילולית שבדרך כלל נושאת משמעות עמוקה. עם זאת, המחול הוא גם גשמי מעצם העמדת הגוף במרכז ההבעה. אנו חווים את גוף הרקדן החי, את שריריו, תנועתו, זיעתו ועל ידי גופנו והחושים, אנו חווים את הריקוד. הצפייה במחול אינה מחייבת להבין את הנראה, אלא לחוש, לדמיין ולהרגיש את מה שמתעורר בנו לאחר תפיסת המחול. החוויה האמנותית מכוונת להשאיר מקום לפרשנות אישית של הצופה, שבוחר על מה להסתכל ובמה להתמקד. לכל צופה, בעקבות זאת, נוצרת חוויה ייחודית ואישית.

כיצד נוצרות יצירות מחול?

הרקדנים מתפרנסים מעבודתם, המחול הוא מקצועם וייעודם המקצועי הוא להעלות יצירות מחול ולהופיע איתן. יצירה של מופע מתחילה בעבודה פרטנית בסטודיו על כל חלק בנפרד. לאחר מכן מתקיימות חזרות בהן היוצר מעיר הערות לרקדנים ומתקן אותם. השלב הוא הוא חזרות מלאות, כלומר הרצת כל המופע ללא הפסקות, לעיתים מול קהל וללא תלבושות ותאורה. השלב הבא הוא מופע שלם בסטודיו ללא תאורה והשלב הסופי הוא מופע על הבמה עם כל האמצעים הבימתיים. בכל אחד מהשלבים הללו, עוד בטרם גיבוש המופע הסופי, אפשר לצפות ולהנות. ואכן, אף אתם תצפו במופע סטודיו שאינו כולל תאורה.

מה מייחד את המחול העכשווי?

ביצירות מחול קלאסיות, הבימה נתפסת כייצוג העולם הבדוי שבו מתרחשת העלילה. הדרמה המועלית בשפת המחול מוצגת כאירוע נפרד מהמציאות של הצופים, ולכן היא מוצגת באולם, במרחב ייעודי, שבו קיימת הפרדה בין חלל התנועה של הרקדנים ובין חלל הצפייה. יותר מכך, החלל שבו מתרחשת היצירה מוגבה על בימה, וזאת מתוך חלוקה בולטת: עולם האמנות מזה ועולם היום-יום מזה. המחול העכשווי מערער על תפיסה בימתית זו. יצירות רבות של המחול העכשווי נמנעות במכוון מהפרדה חותכת בין חלל הריקוד לחלל הצפייה. טשטוש גבולות זה מושתת על התפיסה שלפיה הצופה הוא שותף פעיל ליצירה, והתיחום בין עולם האמנות ועולם החיים מועמד בלי הרף בסימן שאלה.

לקראת השיחה עם הרקדנים בסיום המופע

בקשו מהתלמידים לחשוב על רגע אחד ביום שהיה מעניין במיוחד.

אלו שאלות התעוררו בכם בעקבות יום הפעילות? מה הייתם רוצים לשאול את הרקדנים?

נושאים אפשריים לשאלות: למה נבחרו דווקא התלבושות האלו למופע? מה תפקיד המוזיקה במופע? אלו הכנות הרקדן עושה לקראת המופע? מה הרקדן חש במופע עצמו? אלו מאמצים נדרש להקדיש הרקדן כדי שהמופע יצליח? מהי עבודת משמעות הריקוד כחלק מלהקה? כיצד אתה חווה מפגש עם תלמידים? האם זה מרגיש אחרת מלהופיע באולם לקהל מבוגר יותר? אתה את/ה מרגיש שהריקוד הוא ייעודך המקצועי/האישי?